

Vec C-900/19

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

6. december 2019

Vnútroštátny súd:

Conseil d'État

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

29. november 2019

Žalobkyne:

Association One Voice

Ligue pour la protection des oiseaux

Žalovaný:

Ministre de la Transition écologique et solidaire

Vedľajší účastník konania:

Fédération nationale de la chasse

---

1. Predmet sporu a priebeh konania

- 1 Francúzska právna úprava povoľuje v piatich departementoch juhovýchodného Francúzska používanie lepov na odchyt drozdov plavých a drozdov čiernych, ktoré majú slúžiť ako návnada, a to za podmienok špecifikovaných vo vyhláske, ktorou sa predovšetkým každoročne obmedzí počet týchto drozdov, ktoré možno odchytiť.
- 2 Dve združenia na ochranu zvierat namietajú používanie lepov, ktoré sú z ich pohľadu krutým prostriedkom odchytu, a odchyt vtáčích druhov, v prípade ktorých vývoj vedeckých poznatkov svedčí o výraznom úbytku populácií, ako aj o ich citlivosti na utrpenie.
- 3 Tieto združenia podali na Conseil d'État (Štátna rada) žaloby smerujúce proti právnej úprave, ktorou sa povoľuje používanie lepov.
- 4 Fédération nationale des chasseurs (Národná federácia poľovníkov) z vlastného podnetu vstúpila do konania ako vedľajší účastník a navrhla žaloby zamietnuť.
- 5 Conseil d'État (Štátna rada, Francúzsko) predovšetkým v rámci skúmania žalobných dôvodov, ktoré sú založené na porušení ustanovení a cieľov smernice o ochrane voľne žijúceho vtáctva, prerušila konanie a predkladá Súdnemu dvoru dve prejudiciálne otázky týkajúce sa výkladu tejto smernice.

2. Právny rámec

Právo Únie

Zmluva o Európskej únii (ZEÚ)

- 6 Článok 3 stanovuje:

„1. ...

3. Únia vytvára vnútorný trh. Usiluje sa o trvalo udržateľný rozvoj Európy založený na ... o vysokú úroveň ochrany životného prostredia a zlepšenie jeho kvality. ...“

Charta základných práv Európskej únie (Charta)

- 7 Článok 37 stanovuje:

„Ochrana životného prostredia

Vysoká úroveň ochrany životného prostredia a zlepšovanie kvality životného prostredia sa musia začleniť do politik Únie a zabezpečiť v súlade so zásadou trvalo udržateľného rozvoja.“

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva (ďalej len „smernica o vtáctve“)

8 Článok 2 stanovuje:

„Členské štáty prijímú opatrenia potrebné na zachovanie populácie druhov uvedených v článku 1 na úrovni, ktorá zodpovedá najmä ekologickým, vedeckým a kultúrnym požiadavkám, berúc do úvahy aj hospodárske a rekreačné požiadavky, alebo na prispôbenie populácie týchto druhov tejto úrovni.“

9 Článok 8 stanovuje:

„1. Vzhľadom na lov, odchyt alebo usmrcovanie vtákov podľa tejto smernice členské štáty zakážu používanie všetkých prostriedkov, zariadení alebo metód používaných na masový alebo neselektívny odchyt alebo usmrcovanie vtákov alebo metód, ktoré by mohli spôsobiť vymiznutie druhov v danej oblasti, hlavne tých, ktoré sú uvedené v prílohe IV písm. a).“

10 V článku 9 sa v pasážach relevantných pre tento prípad stanovuje:

„1. Členské štáty môžu udeliť výnimku z ustanovení článkov 5 až 8, ak neexistuje iné uspokojivé riešenie, z nasledujúcich dôvodov:

...

c) aby sa za prísne kontrolovaných podmienok a na základe výberu povolil odchyt, držba, chov alebo iné rozumné využívanie určitých vtákov v malom rozsahu. ...“

11 Ustanovenie prílohy IV, ktoré je relevantné pre tento prípad, znie takto:

„PRÍLOHA IV

a)

– Oká..., lepy, háky, živé vtáky, ktoré sú slepé alebo zmrzačené, používané ako návnady...“

Francúzska právna úprava

Code de l'environnement (zákoník životného prostredia)

12 Hlava II (nazvaná „Lov“) obsahuje článok L424-4, ktorý v pasážach, ktoré sa vzťahujú na tento prípad, stanovuje:

„...“

S cieľom umožniť, aby sa za prísne kontrolovaných podmienok a na základe výberu povolil lov určitých tiahnucich vtákov v malom rozsahu, minister zodpovedný za odvetvie lovu povolí za podmienok, ktoré určí, používanie spôsobov a prostriedkov lovu zodpovedajúcich tradičným zvyklostiam a odchyľujúcich sa od tých, ktoré sa povoľujú v prvom odseku.

...

Lepy sa nanesú hodinu pred východom slnka a odstránia sa do 11.00 hod. ...“

Arrêté du 17 août 1989 relatif à l'emploi des gluaux pour la capture des grives et des merles destinés à servir d'appelants dans les départements des Alpes-de-Haute-Provence, des Alpes-Maritimes, des Bouches-du-Rhône, du Var et de Vaucluse (Vyhláška zo 17. augusta 1989 o používaní lepov na odchyt drozdov plavých a drozdov čiernych, používaných ako návnady, v departementoch Alpes-de-Haute-Provence, Alpes-Maritimes, Bouches-du-Rhône, Var a Vaucluse, ďalej len „vyhláška zo 17. augusta 1989“)

13 Článok 1 stanovuje:

„Používanie lepov na odchyt drozdov plavých... a drozdov čiernych, určených na použitie ako návnady na osobné účely, je povolené v departementoch Alpes-de-Haute-Provence, Alpes-Maritimes, Bouches-du-Rhône, Var a Vaucluse za nižšie uvedených prísne kontrolovaných podmienok s cieľom umožniť selektívny odchyt týchto vtákov v malom rozsahu, lebo neexistuje iné uspokojivé riešenie.“

14 Článok 4 stanovuje:

„Lepy môžu zostať nanesené len v prítomnosti poľovníka. Každý chytený vták musí byť ihneď očistený. Počas týchto úkonov je nosenie pušky zakázané.“

15 Článok 6 stanovuje:

„Maximálny počet vtákov, ktoré možno odchytiť počas poľovníckej sezóny, a prípadne aj technické špecifikácie pre daný departement, každoročne stanoví minister zodpovedný za odvetvie lovu.“

16 Článok 11 stanovuje:

„Akákoľvek iná zver ako drozdy plavé... a drozdy čierne, ktorá bola náhodne odchytená, musí byť očistená a vypustená na slobodu.“

Ministerské vyhlášky z 24. septembra 2018 vzťahujúce sa na poľovnícku sezónu 2018/2019

17 Päť vyhlášok stanovuje vo svojom článku 1 toto:

V departementoch [Alpes-de-Haute-Provence], [Alpes-Maritimes], [Bouches-du-Rhône], [Var] a [Vaucluse] sa maximálny počet drozdov plavých alebo drozdov čiernych, ktoré sú určené na použitie ako návnady a odchytiť s použitím lepop, stanovuje pre poľovnícku sezónu 2018 – 2019 v uvedenom poradí na [2 900], [400], [11 400], [12 200] a [15 600].

3. Tvrdenia účastníkov konania

Žalobkyne:

- 18 Žalujúce združenia tvrdia, že francúzska právna úprava odporuje článku 9 ods. 1 smernice o vtáctve najmä z dôvodu, že povoľuje neselektívny tradičný spôsob lovu. Ligue pour la protection des oiseaux (Liga na ochranu vtáctva) preto žiada vymenovať znalca, ktorý určí podiel iných vtákov ako tých, ktorých odchyt je povolený s použitím lepop, ktorí boli náhodne chytení na lep v posledných lovných sezónach. Predmetná právna úprava navyše neobsahuje odôvodnenie údajnej neexistencie iného uspokojivého riešenia, ako je odchyt s použitím lepop, ktorý povoľuje.
- 19 Žalujúce združenia v prvom rade pripomínajú, že článok 8 smernice o vtáctve zakazuje metódy masového alebo neselektívneho odchytu, a obzvlášť odchytu s použitím lepop. Článok 9 smernice o vtáctve jednako umožňuje členským štátom udeliť výnimku z tohto zákazu, „ak neexistuje iné uspokojivé riešenie“, z určitých dôvodov, a najmä z dôvodu uvedeného v písmene c), s cieľom povoliť na základe výberu odchyt určitých vtákov v malom rozsahu.
- 20 Dodávajú, že Súdny dvor uviedol, že „s cieľom umožniť príslušným orgánom použitie výnimiek stanovených v článku 9 smernice 2009/147 len spôsobom, ktorý je v súlade s právom Únie, sa musí upraviť vnútroštátny legislatívny a regulačný rámec takým spôsobom, aby na jeho základe uplatnenie ustanovení o výnimkách v ňom stanovených zodpovedalo zásade právnej istoty. Preto musí vnútroštátna právna úprava uplatniteľná v tejto oblasti jasne a presne stanoviť kritériá udelenia výnimky a orgány poverené ich uplatňovaním zaviazat', aby tieto kritériá zohľadňovali. Pokiaľ ide o režim výnimky, ktorú treba vykladať doslovne a ktorá pri každej jednej výnimke zaťažuje orgán, ktorý o nej rozhoduje, dôkazným bremenom o existencii požadovaných podmienok, členské štáty sú povinné zabezpečiť, aby sa akýkoľvek zásah, ktorý sa týka chránených druhov, povolil len na základe rozhodnutí obsahujúcich presné a zodpovedajúce odôvodnenie odkazujúce na dôvody, podmienky a požiadavky stanovené v článku 9 ods. 1 a 2 tejto smernice“ (rozsudok z 21. júna 2018, Komisia/Malta, C-557/15, EU:C:2018:477, bod 47 a citovaná judikatúra).

- 21 Francúzske orgány však povoľujú odchyt vtákov s použitím lepov za podmienok, ktoré nie sú prísne kontrolované, s tým, že tento spôsob lovu nie je selektívny, a to bez toho, aby sa zisťovalo, či existuje iné uspokojivé riešenie a bez toho, aby sa preukázalo, že povolené odchyty predstavujú odchyty v malom rozsahu.
- 22 Okrem toho cieľ ochrany alebo zachovania používania tradičných prostriedkov, zariadení alebo metód používaných na odchyt alebo usmrčovanie vtákov výlučne na rekreačné účely, nemôže sám osebe odôvodniť údajnú neexistenciu iného uspokojivého riešenia v zmysle článku 9, ktorým sa v zásade umožňuje udelenie výnimky zo zákazu určitých metód lovu, ustanoveného v článku 8 predmetnej smernice.

Žalovaný a vedľajší účastník konania

- 23 Ministre de la Transition écologique et solidaire (minister ekologickej a solidárnej transformácie) a Fédération nationale des chasseurs (Národná federácia poľovníkov) navrhujú zamietnuť žaloby ako nedôvodné.

4. Posúdenie Conseil d'État

O selektívnosti spôsobu lovu povoleného na základe udelenia výnimky

- 24 Z ustanovení článku L424-4 zákonníka životného prostredia v spojení s ustanoveniami článkov 1, 4 a 11 vyhlášky zo 17. augusta 1989 vyplýva, že na zabezpečenie selektívnosti tradičného spôsobu odchyty, ktorý predstavuje použitie lepov, v piatich dotknutých departementoch je poľovník, ktorý má povolenie používať lepy, povinný byť stále v blízkosti svojich zariadení, najmä aby identifikoval druhy vyskytujúce sa na danom mieste, zabránil tomu, aby sa iné druhy ako drozdy plavé a drozdy čierne priblížili k jeho zariadeniam a aby v prípade potreby mohol ihneď očistiť a vypustiť na slobodu vtáky patriace k iným druhom, ktoré boli napriek týmto bezpečnostným opatreniam náhodne odchytené, a že použitie lepov predstavuje v zásade spôsob odchyty, ktorý nemá za následok smrť.
- 25 Súdny dvor konajúci o žalobe o nesplnenie povinnosti týkajúcej sa vtedajšej francúzskej právnej úpravy, ktorá je vo veľkej miere podobná súčasnej právnej úprave, v rozsudku z 27. apríla 1988, Komisia/Francúzsko (252/85, EU:C:1988:202, body 29 a 30), usúdil, že „je potrebné zdôrazniť, že francúzsky regulačný rámec týkajúci sa odchyty drozdov plavých a škovránkov v určitých departementoch je veľmi presný. Podľa vyššie uvedených vyhlášok totiž udelenie povolení na odchyt podlieha množstvu obmedzujúcich podmienok. Ďalej treba konštatovať, že Komisia nepreukázala, že francúzska právna úprava umožňuje odchyty, ktoré sú nezlučiteľné s rozumným využívaním určitých vtákov v malom rozsahu. Komisia totiž nespochybnila tvrdenie žalovaného, že množstvo odchyty predstavuje iba minimálne percento dotknutej populácie.“

- 26 Pokiaľ ide o článok 9 smernice o vtáctve, Súdny dvor však v rozsudku z 21. júna 2018, Komisia/Malta (C-557/15, EU:C:2018:477) týkajúcom sa právnej úpravy členského štátu, ktorá sa vzťahuje na iný tradičný spôsob lovu, vydanom po nadobudnutí účinnosti článku 3 ZEÚ a článku 37 Charty, rozhodol, že táto právna úprava nespĺňa podmienku selektívnosti metódy odchyту, aby bolo možné udeliť výnimku z ustanovení článku 8 smernice na základe existencie „vedľajších úlovkov“, lebo nespresňuje rozsah týchto vedľajších úlovkov. Zároveň však rozhodol, že výnimka priznaná predmetnou právnou úpravou nespĺňa podmienku, že musí ísť o vtákov „v malom rozsahu“, čím došlo k porušeniu ďalšej podmienky stanovenej v článku 9 ods. 1 písm. c) smernice o vtáctve.
- 27 Conseil d'État (Štátna rada) položí prvú prejudiciálnu otázku týkajúcu sa pojmu „vedľajší úlovok“ a selektívnosti požadovanej na udelenie výnimky podľa článku 9 ods. 1 písm. c) smernice o vtáctve.

O neodôvodnenej neexistencii iného uspokojivého riešenia

- 28 Súdny dvor vo svojom rozsudku z 21. júna 2018, Komisia/Malta (C-557/15, EU:C:2018:477, bod 51) rozhodol, že článok 9 smernice o vtáctve vyžaduje „presné a primerané odôvodnenie, pokiaľ ide o podmienku neexistencie iného uspokojivého riešenia“ ustanovenú v článku 9 smernice o vtáctve.
- 29 Vyhláška zo 17. augusta 1989 pritom povoľuje používanie lepov za podmienok, ktoré určuje na základe toho, že vzhľadom na tradičný charakter tohto spôsobu lovu v dotknutých departementoch „neexistuje iné uspokojivé riešenie“ (článok 1), keďže predmetný spôsob lovu zodpovedá v departementoch, v ktorých je povolený, spôsobu lovu zodpovedajúcemu tradičným zvyklostiam výslovne uvedeným v článku L424-4 zákonníka životného prostredia.
- 30 Conseil d'État (Štátna rada) si preto kladie otázku, či zachovanie tradičnej metódy zábavného lovu môže samo osebe znamenať, že neexistuje iné uspokojivé riešenie v zmysle článku 9 ods. 1 smernice, na základe čoho je možné udeliť výnimku zo zásadného zákazu tejto metódy lovu ustanoveného v článku 8.

5. Prejudiciálne otázky

- 31 Conseil d'État (Štátna rada) kladie tieto dve prejudiciálne otázky:

1. Majú sa ustanovenia článku 9 ods. 1 písm. c) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 vykladať v tom zmysle, že bránia tomu, aby členské štáty povolili používanie takých prostriedkov, zariadení alebo metód používaných na odchyт alebo usmrcovanie, ktoré by mohli viesť k vedľajším úlovkom, hoci len minimálne a na prísne dočasnom základe? Prípadne, aké kritériá týkajúce sa najmä obmedzeného podielu alebo rozsahu týchto vedľajších úlovkov, v zásade neusmrcujúceho charakteru povoleného spôsobu lovu a povinnosti vypustiť náhodne ulovené jedince na slobodu bez toho,

aby došlo k ich vážnemu poškodeniu, možno použiť, aby sa kritérium selektívnosti stanovené v týchto ustanoveniach mohlo považovať za splnené?

2. Má sa smernica z 30. novembra 2009 vykladať v tom zmysle, že cieľ zachovať používanie spôsobov a prostriedkov lovu vtákov zodpovedajúcich tradičným zvyklostiam na rekreačné účely a za predpokladu splnenia všetkých ostatných podmienok na udelenie takejto výnimky stanovených v písmene c) toho istého odseku, môže odôvodniť neexistenciu iného uspokojivého riešenia v zmysle odseku 1 článku 9 tejto smernice, v dôsledku čoho je možné udeliť výnimku zo zásady zákazu týchto spôsobov a prostriedkov lovu stanovenej v jej článku 8?